

P6_TA(2009)0163

Žalioji knyga apie teritorinę sanglaudą ir diskusijų apie būsimą sanglaudos politikos reformą eiga

2009 m. kovo 24 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl Žaliosios knygos apie teritorinę sanglaudą ir diskusijų dėl būsimos sanglaudos politikos reformos eigos (2008/2174(INI))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į 2008 m. birželio 19 d. Komisijos penktąją ekonominės ir socialinės sanglaudos pažangos ataskaitą „Augantys regionai, auganti Europa“ (COM(2008)0371) (Penktoji pažangos ataskaita),
- atsižvelgdamas į 2008 m. spalio 6 d. Komisijos žaliają knygą dėl teritorinės sanglaudos „Kaip teritorinę įvairovę paversti privalumu“ (COM(2008)0616) (Žalioji knyga),
- atsižvelgdamas į 2008 m. lapkričio 14 d. Komisijos tarnybų darbo dokumentą „Regionai 2020 m. Būsimų iššūkių ES regionams vertinimas“ (SEC(2008)2868),
- atsižvelgdamas į EB sutarties 158 ir 159 straipsnius ir į 299 straipsnio 2 dalį,
- atsižvelgdamas į 2007 m. gegužės 30 d. Komisijos ketvirtąją ekonominės ir socialinės sanglaudos ataskaitą (COM(2007)0273),
- atsižvelgdamas į „ES teritorinę darbotvarkę: konkurencingesnės įvairių regionų Europos link“ (Teritorinė darbotvarkė) ir į Leipcigo tvariųjų Europos miestų chartiją (Leipcigo chartija), taip pat į pirmąją Europos Sąjungos teritorinės darbotvarkės įgyvendinimo veiksmų programą,
- atsižvelgdamas į savo 2008 m. vasario 21 d. rezoliucijas dėl ketvirtosios ekonominės ir socialinės sanglaudos ataskaitos¹ ir dėl tolesnės veiklos, susijusios su teritorine darbotvarkė ir Leipcigo chartija. Europos teritorijų vystymo ir teritorinės sanglaudos veiksmų programa², taip pat į savo 2008 m. spalio 21 m. rezoliuciją dėl valdymo ir partnerystės nacionaliniu bei regioniniu lygmenimis ir regioninės politikos projektų pagrindo³,
- atsižvelgdamas į Europos teritorinio planavimo stebėjimo tinklo (angl. ESPON) pranešimą „Teritorijos virsmai, Europos teritorinio planavimo scenarijai“ ir į Europos Parlamento pranešimą „Regionų skirtumai ir sanglauda: ateities strategijos“ (ESPO pranešimas),
- atsižvelgdamas į 2008 m. spalio 30–31 d. Paryžiuje vykusios konferencijos teritorinės sanglaudos ir būsimosios sanglaudos politikos klausimais išvadas,
- atsižvelgdamas į savo 2005 m. rugsėjo 28 d. rezoliuciją dėl teritorinės sanglaudos

---

¹ Priimti tekstai, P6_TA(2008)0068.

² Priimti tekstai, P6_TA(2008)0069.

³ Priimti tekstai, P6_TA(2008)0492.

vaidmens regioninėje plėtroje¹,

- atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 45 straipsnį,
- atsižvelgdamas į Regioninės plėtros komiteto pranešimą (A6–0083/2009),
- A. kadangi dar ne visos valstybės narės ratifikavo Lisabonos sutartį, pagal kurią teritorinė, kaip ir ekonominė bei socialinė sanglauda, minima tarp svarbiausių Europos Sąjungos tikslų,
- B. kadangi teritorinės sanglaudos sąvoka nuo pat pradžių buvo besąlygiškai svarbi sanglaudos politikos dalis ir jos vystymo pagrindas; kadangi paskelbus Lisabonos sutartį ir Žaliają knygą ši sąvoka tapo matomesnė ir aiškesnė,
- C. kadangi ES sanglaudos politika, kurios tikslas – skatinti vis įvairesnių regionų konvergenciją ir jų augimą bei užimtumą juose, lieka svarbiausiu Europos integracijos proceso ramsčiu ir viena iš sėkmingiausių ES politikos sričių; kadangi ES sanglaudos politika yra akivaizdžiausia, tikroviškiausia ir kiekybiškai įvertinama Europos solidarumo ir lygybės išraiška ir kadangi teritorinė sanglauda – neatskiriama ES sanglaudos politikos dalis – grindžiama tais pačiais principais,
- D. kadangi, nors ištis pažengta konvergencijos Europos Sąjungoje srityje, naujausiose sanglaudos ataskaitose pažymima vis didesnio ES regionų teritorinio atotrūkio tendencija, pvz., jų pasiekiamumo požiūriu: pirmiausia tai susiję su regionais, kuriuose susiklosčiusios struktūrinio požiūriu nepalankios sąlygos, tačiau tai aktualu ir tarpregioniu bei ES teritorijų lygmenimis, be to, tai gali paskatinti erdvinės segregacijos reiškinį ir nevienodą ES regionų klestėjimą,
- E. kadangi vykdant ES sanglaudos politiką pavyko sukurti reikšmingą sąveiką su kitomis ES politikos sritimis, užtikrinti didesnę jų poveikį šioje srityje ir naudą Sąjungos piliečiams, ir kadangi, pvz., sanglaudos politikos ir mokslinių tyrimų bei naujovių arba Lisabonos strategijos sąveika, taip pat sąveika tarpvalstybinio lygmeniu davė apčiuopiamų teigiamų rezultatų, kuriuos būtina patvirtinti ir paaiškinti,

Diskusijų dėl būsimosios ES sanglaudos politikos eiga

1. pritaria viešų konsultacijų dėl būsimosios ES sanglaudos politikos išvadoms, išdėstytoms penktojoje ekonominės ir socialinės sanglaudos pažangos ataskaitoje; teigiamai vertina didžiulį skirtingų suinteresuotųjų šalių, kurioms aktuali regionų politika, pirmiausia – vietos ir regioninių valdžios institucijų, susidomėjimą šiomis diskusijomis;
2. palankiai vertina tai, kad šios išvados didžiąja dalimi atitinka požiūrį, išdėstytą Parlamento rezoliucijoje dėl ketvirtosios pažangos ataskaitos; primena, kad ši rezoliucija – pirmasis Parlamento indėlis į šias viešąsias diskusijas;
3. atkreipia dėmesį į tai, kad rezoliucijoje dėl ketvirtosios ekonominės ir socialinės sanglaudos pažangos ataskaitos pateiktos šios rekomendacijos: pirma, turėtų būti atsisakyta bet kokių pakartotinės nacionalizacijos siekių ir įsipareigota vykdyti bendrą lanksčią ES politiką, kurią būtų galima suderinti su tinkamiausio masto veiksmais ir kurią

---

¹ OL C 227, 2006 9 21, p. 509.

vykdant būtų galima optimaliai spręsti bendruosius uždavinius, pvz., susijusius su globalizacija, klimato kaita, demografiniais pokyčiais (įskaitant senėjimą, migraciją ir gyventojų skaičiaus mažėjimą), skurdu ir energijos tiekimu; antra, svarbu tvirtai tikėti, kad ES sanglaudos politika turi aprėpti visus ES regionus, įskaitant tuos, kuriems būdingi specifiniai geografiniai ypatumai, o ją vykdant kiekvienam turi būti užtikrinta pridėtinė vertė; trečia, būtina nustatyti prioritetines išlaidas ES struktūrinei politikai ir veiksmams vykdyti bei apdairiai remti lėšų atidėjimą; ketvirta, norint užtikrinti optimalų augimą ir plėtrą šioje srityje, būtina skirtingų sektorių politikos sąveika ir visaapimantis požiūris jų atžvilgiu;

4. yra įsitikinęs, kad teritorinė sanglauda yra pagrindinis ekonominės ir socialinės sanglaudos skatinimo ir pagal ES sanglaudos politiką numatytų tikslų siekio ramstis; pabrėžia, kad teritorinė sanglauda padeda veiksmingai užpildyti skirtingų valstybių narių ir regionų išsivystymo spragas, taip pat išsivystymo spragas pačiose valstybėse narėse ir regionuose; todėl mano, kad į būsimąją ES regionų politiką turėtų būti įtrauktos diskusijų dėl Žaliosios knygos išvados;

Žaliosios knygos dėl teritorinės sanglaudos vertinimas

5. palankiai vertina tai, kad Europos Komisija, reaguodama į ankstesnius Parlamento raginimus, priėmė Žaliąją knygą dėl teritorinės sanglaudos; nors dar neratifikuota Lisabonos sutartis, visapusiškai pritaria sprendimui toliau analizuoti teritorinės sanglaudos, kuri ilgą laiką buvo pagrindinis visų diskusijų regioninės politikos klausimais aspektas, sąvoką;
6. vis dėlto mano, kad Žalioji knyga parengta nepakankamai ambicingai, kadangi joje nėra nei konkrečios teritorinės sanglaudos, nei jos tikslo apibrėžties, taigi faktiškai nesistengiama labiau įsigilinti į šią naują sąvoką, o tai būtina norint veiksmingai mažinti regionų skirtumus; be to, apgailestauja, kad Žaliojoje knygoje nepaaiškinama, kaip ketinama įtraukti teritorinę sanglaudą į šiuo metu vykdomą sanglaudos politiką arba kokiomis metodinėmis priemonėmis ar ištekliais rengiamasi naudotis siekiant paversti teritorinės sanglaudos principų sistemą veiksmingomis priemonėmis, kurios būtų praktiškai pritaikytos per kitą programavimo laikotarpį;
7. teigiamai vertina Žaliojoje knygoje pateiktą analizę, kurioje nurodomos trys esminės sąvokos, itin aktualios teritorinės sanglaudos plėtrai, t. y. koncentracija, ryšiai ir bendradarbiavimas; mano, kad šios sąvokos gali būti svarbios ieškant sprendimo, susijusio su kai kuriomis pagrindinėmis kliūtėmis, dėl kurių trikdoma harmoninga, subalansuota ir tvari Europos Sąjungos plėtra, pvz., su neigiamu ekonominės veiklos koncentracijos, ypač kai kurių valstybių ir regionų sostinėse, poveikiu, su nevienoda prieiga prie rinkų ir paslaugų, kurią lemia nuotolis ar koncentracija, su nepakankamai išvystyta infrastruktūra ir su susiskaidymu, kurį lemia sienos tarp valstybių narių ir regionų;
8. mano, kad Žaliojoje knygoje nepakankamai atsižvelgta į įsipareigojimus, kurie prisiimti pagal Teritorinę darbotvarkę ir Leipcigo chartiją ir kuriuos vykdant formuojama strateginė su teritorine sanglauda susijusios veiklos vizija, ypač kai tai susiję su policentriškumo principu arba su nauja miesto ir kaimo partneryste; mano, kad diskutuojant teritorinės sanglaudos klausimais šiems siekiams turi būti skiriama ypač daug dėmesio;

9. palankiai vertina tai, kad, kaip nurodoma Žaliojoje knygoje, pradėtos viešos konsultacijos teritorinės sanglaudos klausimais; mano, kad bet kokios viešos konsultacijos sėkmė tiesiogiai lemia kuo aktyvesnis įvairių suinteresuotųjų šalių ir pilietinės visuomenės dalyvavimas; ragina kompetentingas nacionalinės, regioninės ir vietos valdžios institucijas nedelsiant išplatinti aktualią informaciją, kad visuomenė sužinotų apie šios naujos sąvokos svarbą;
10. mano, kad plėtojant teritorinę sanglaudą bei stiprinant ekonominę ir socialinę sanglaudą svarbiausia koordinuoti visų sektorių Bendrijos politiką, darančią didelį poveikį teritorijoms; todėl apgailestauja, kad Žaliojoje knygoje pateikta šio klausimo analizė ribota, nes joje tik išvardijamos minėtosios ES politikos sritys ir nesiūloma būdų jų sąveikai gerinti ar bent metodų, kuriuos taikant būtų galima įvertinti šių sričių politikos poveikį teritorijoms;
11. pritaria, kad į Žaliąją knygą ar į viešas diskusijas neturėtų būti įtraukta informacija apie galimą teritorinės sanglaudos poveikį biudžetui ir finansams; mano, kad kol aiškiai neapibrėžta pati sąvoka ir kol jos neįsisavino visos suinteresuotosios šalys, ši analizė būtų skubota; vis dėlto laikosi nuomonės, kad bet kokia diskusija šiuo klausimu neatskiriam nuo viso derybų dėl būsimosios ES sanglaudos politikos ir jos planavimo proceso; ragina remtis šios diskusijos išvadomis numatant ateinančią finansinę perspektyvą;
12. mano, kad tvirta ir gerai finansuojama ES regionų politika yra būtina sąlyga, siekiant spręsti tolesnės plėtros klausimus ir pasiekti socialinę, ekonominę ir teritorinę išsiplėtusios Europos Sąjungos sanglaudą;

Teritorinės sanglaudos sąvokos analizė

13. pritaria Žaliojoje knygoje išdėstytai pozicijai, kad skatinant lygių galimybių principu grindžiamą teritorinę sanglaudą būtų užtikrinta visos Europos Sąjungos policentrinė plėtra ir tolygus bei tvarus specifinių teritorijų, kurioms būdingi skirtingi ypatumai, plėtra išsaugant jų įvairovę; taip pat pritaria požiūriui, kad teritorinė sanglauda turėtų užtikrinti piliečiams galimybes visapusiškai naudotis jų regionų privalumais ir pajėgumais; pabrėžia, kad teritorinė sanglauda yra horizontali sąvoka, kuria grindžiamas Europos Sąjungos vystymasis; tvirtai įsitikinęs, kad teritorinė sanglauda – veiksmingas būdas atotrūkiui tarp Europos Sąjungos regionų ir jų viduje panaikinti bei apsaugoti nuo asimetriško vystymosi ateityje; pažymi, kad teritorinė sanglauda aprėpia ir sausumos, ir jūros aspektus;
14. laikosi nuomonės, kad teritorinės sanglaudos sąvoka aiški: remiantis ja, užtikrinama reali ekonominės ir socialinės sanglaudos pridėtinė vertė ir numatoma, kaip spręsti vis didesnes ES regionų problemas; pabrėžia, kad trys sanglaudos sudedamosios dalys (ekonominė, socialinė ir teritorinė) turėtų papildyti ir stiprinti viena kitą, tačiau išsaugoti savo individualią paskirtį, kuri numatyta bendroje visaapimančioje sąvokoje; todėl mano, kad šie tikslai neturėtų būti skirstomi hierarchiškai, be to, neturėtų būti leidžiamasi į jokus su jais susijusius kompromisus; pabrėžia, kad teritorinė sanglauda turėtų būti įtraukta į esamą sistemą nesuskaidant ES sanglaudos politikos sektoriais;
15. palankiai vertina ESPON atlikto mokslinio būsimų Europos teritorijos plėtros scenarijų iki 2030 m. tyrimo išvadas; tyrime pateikiama konkrečių duomenų, kuriais grindžiama politinė diskusija dėl ES ir nacionalinės politikos krypčių formavimo siekiant sukurti

tinkamas priemonės naujiems uždaviniams, pvz., susijusiems su demografiniais pokyčiais, miestų aglomeracijomis, migracijos kryptimis ir klimato kaita bei turintiems didelį poveikį vietos ar regionų lygmeniu, spręsti ir optimalioms jų piliečių kokybiško gyvenimo sąlygoms užtikrinti;

16. pabrėžia, kad vienas iš svarbiausių teritorinės sanglaudos tikslų – užtikrinti, kad vienos specifinės teritorijos pažanga ir augimas turėtų būti naudingas visam regionui ir už Europos Sąjungos ribų; todėl mano, kad mokslinių tyrimų ir naujovių pažangos centrai bei jų susivienijimai yra vienas iš būdų ekonominei sėkmei, mokslo atradimams ir technologijų naujovėms skatinti, darbo vietoms kurti ir regioninei plėtrai užtikrinti; ragina skatinti šių centrų, universitetų, verslo organizacijų ir individualių įmonių, įskaitant smulkiausias įmones, bendradarbiavimą ir žinių mainus; ragina Komisiją pateikti poveikio vertinimą, kuriame būtų išanalizuotas pažangos centrų ir jų susivienijimų veiklos poveikis aplinkinėms teritorijoms;
17. pabrėžia, kad teritorinės sanglaudos sąvoka aprėpia ir sanglaudą teritorijų viduje, ir, siekdamas mažinti spaudimą sostinėms bei skatinti antraeilių miestų plėtrą, siūlo teikti pirmenybę bet kokiai politikai, kurią vykdant būtų visapusiškai skatinama teritorijų policentrinė plėtra; pažymi, kad taip galėtų būti kovoje su neigiamu koncentracijos poveikiu miestams (pvz., su grūstimis, tarša, socialine atskirtimi, skurdu) arba jo skatinama nevaržoma urbanizacija, kuri neigiamai atsiliepia juose gyvenančių piliečių gyvenimo kokybei; mano, kad šiuo požiūriu nereikėtų pamiršti paramos kaimo vietovėms ir svarbaus kaimo vietovėse esančių mažų ir vidutinio dydžio miestų vaidmens;
18. pabrėžia didžiulį vidaus rinkos indėlį į ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą; pabrėžia, kad tvariai ekonominei ir socialinei plėtrai labai svarbios viešosios paslaugos ir kad būtina užtikrinti socialiniu ir regioniniu požiūriais nešališką prieigą prie visuotinio intereso, ypač prie švietimo ir sveikatos priežiūros, paslaugų; todėl pažymi, kad siekis užtikrinti nešališką prieigą aprėpia ne tik geografinio atstumo, bet ir galimybės gauti šias paslaugas bei jomis pasinaudoti, problemą; atsižvelgdamas į subsidiarumo principą ir į ES konkurencijos teisės nuostatas, laikosi nuomonės, kad atsakomybę už visuotinio intereso paslaugų apibrėžtį, jų organizavimą, finansavimą ir stebėseną turėtų prisiimti nacionalinės, regioninės ir vietos institucijos; tačiau mano, kad nešališkos prieigos prie paslaugų užtikrinimo piliečiams klausimo svarstymas turėtų būti įtrauktas į diskusiją dėl teritorinės sanglaudos;
19. pažymi, kad Žaliojoje knygoje pabrėžiami didžiuliai trijų geografinių tipų regionų, t. y. kalnuotų regionų, salų regionų ir mažai apgyvendintų regionų, vystymosi uždaviniai; nenorėtų sumenkinti svarbaus teritorinės sanglaudos vaidmens sprendžiant šių regionų problemas, tačiau mano, kad teritorinė sanglaudos politika neturėtų būti išskirtinė politika geografinių nepatogumų turinčių regionų problemoms spręsti; visa dėlto laikosi nuomonės, kad ypač daug dėmesio turėtų būti kreipiama į tai, kaip atsverti šiuos nepatogumus ir padėti šiems regionams išnaudoti turimą potencialą, paversti jį privalumais ir konkrečiomis galimybėmis bei skatinti plėtrą, kuri gyvybiškai svarbi visai Europos Sąjungai;
20. taip pat pažymi, kad kiti regionai susiduria su ypatingais ekonominės ir socialinės plėtros, pasiekiamumo ir konkurencingumo politikos uždaviniais; šie uždaviniai aktualūs EB sutarties 299 straipsnio 2 dalyje išvardytiems atokiausiems regionams, pasienio, periferijos, pakrančių regionams, taip pat regionams, kurių gyventojų skaičius mažėja;

atkreipia ypatingą dėmesį į tai, kad specifinė atokumo ypatybė turėtų būti laikoma ypatingu geografiniu bruožu, taigi šių regionų atžvilgiu turi būti numatyta ypatinga politika; pažymi, kad mažos Europos Sąjungos salos – Kipras ir Malta – vystymosi proceso metu susiduria su ypatingomis problemomis;

21. mano, kad, užuot apribojus teritorinę sanglaudą iki ES regioninės politikos poveikio Europos Sąjungos teritorijai, būtina skirti dėmesio teritoriniam kitų sektorių Bendrijos politikos, kuri daro stiprų poveikį teritorijoms, aspektui; pabrėžia, kad skatinant teritorinę sanglaudą svarbu gerinti skirtingų Bendrijos politikos sričių sąveiką ir, savo ruožtu, koordinuoti bei didinti jų poveikį teritorijoms; tačiau pažymi, kad visos Bendrijos politikos sritys visada liks autonomiškos ir kad šio proceso metu nesiekama skirtingų politikos sričių subordinacijos;

Rekomendacijos, susijusios su teritorine sanglauda ateityje

22. tikisi, kad po viešųjų konsultacijų bus patvirtinta aiški ir pakankamai lanksti teritorinės sanglaudos apibrėžtis, dėl kurios bendrai susitars visos suinteresuotosios šalys, kuri bus joms priimtina ir suprantama; tikisi, kad patvirtinus apibrėžtį sąvoka taps aiškesnė ir skaidresnė; todėl atkreipia dėmesį į ES pirmininkavusios Prancūzijos pateiktą apibrėžties pasiūlymą; vis dėlto mano, kad skatinant teritorinę sanglaudą turi būti atsižvelgta į visose srityse taikomą subsidiarumo principą; taip pat mano, kad, siekiant geriau apibrėžti ir suvokti teritorinę sanglaudą, turėtų būti apibrėžtos bendros teritorijos, kaimo vietovės ir kalnuotos teritorijos sąvokos;
23. mano, jog ateityje apibrėžiant teritorinę sanglaudą turėtų būti atsižvelgta į keletą svarbiausių elementų, įskaitant tai, kad teritorinė sanglauda yra daugiau negu ekonominė ir socialinė sanglauda ir kad atsižvelgiant į jos horizontalų pobūdį bei visaapimančią požiūrį turėtų būti imamasi veiksmų visose teritorijose nepaisant sienų; yra įsitikinęs, kad teritorinės sanglaudos siekis – įvertinti, kaip ES sanglauda ir kitų sektorių politika galėtų būti pritaikytos atsižvelgiant į specifinių geografinių regionų, kuriems būdingi skirtingi ypatumai, padėtį, ir atitinkamai mažinti valstybių narių ir regionų skirtumus bei užtikrinti harmoningą ir tvarią šių vietovių plėtrą; pabrėžia, kad ateityje nustatant bet kokią apibrėžtį turėtų būti aiškiai pažymima, jog siekiant skatinti teritorinę sanglaudą ir užtikrinti Sąjungos piliečiams vienodas galimybes, t. y. vienodas kokybiško gyvenimo sąlygas, ypač daug dėmesio turi būti skiriama geram valdymui, taip pat ir viešų, privačių ir pilietinės visuomenės partnerysčių požiūriu;
24. primygtinai ragina Komisiją pasibaigus konsultacijų procesui tęsti darbą, susijusį su Baltosios knygos dėl teritorinės sanglaudos paskelbimu; yra įsitikinęs, kad Baltoji knyga būtų gera priemonė teritorinei sanglaudai, bendram požiūriui į teritorinę sanglaudą ir jos pridėtinei vertei vykdant sanglaudos politiką aiškiai apibrėžti, ir tikisi, kad joje bus pateikta konkrečių nuostatų ir pasiūlyta politikos veiksmų, skirtų vis didesnėms ES regionų problemoms sklandžiau spręsti; tai turėtų būti numatyta teisės aktų dėl struktūrinių fondų po 2013 m. pakete ir susijusioje finansinėje programoje; laikosi nuomonės, kad į šią Baltąją knygą turėtų būti įtrauktas pradinis pareiškimas dėl galimo teritorinės sanglaudos poveikio biudžetui ir finansams;
25. palankiai vertina paskelbtą Komisijos ataskaitą „Regionai 2020 m.“; ragina Komisiją įtraukti šio darbo dokumento išvadas ir analizes į savo Baltąją knygą dėl teritorinės sanglaudos, ypač apibūdinant ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą;

26. mano, kad būtina toliau plėtoti koncentracijos, ryšių ir bendradarbiavimo sąvokas, kuriomis grindžiama Žaliojoje knygoje pateikta teritorinės sanglaudos analizė, ir paversti jas konkrečiomis politikos kryptimis; ragina Komisiją paaiškinti, kaip ketinama šias sąvokas įtraukti į teisės aktų sistemą po 2013 m.;
27. ragina per ateinantį programavimo laikotarpį dėti visas pastangas siekiant Europos teritorinio bendradarbiavimo tikslo; neabejoja šio tikslo Europos pridėtine verte, taip pat ir dėl to, kad planuojant ir įgyvendinant susijusias tarpvalstybinio, tarptautinio ir regionų bendradarbiavimo programas tiesiogiai dalyvauja regioninės ir vietos valdžios institucijos; tačiau mano, kad siekiant šio tikslo neturėtų būti trukdoma siekti kitų dviejų tikslų; šiuo pagrindu pabrėžia ir integruotos jūrų baseinų plėtros svarbą, tarpvalstybinį Europos kaimynystės politikos aspektą bei susijusias veiksmų programas, o tai ypač svarbu ES plėtrai ateityje;
28. laikosi nuomonės, kad teritorinė sanglauda turėtų būti plėtojama kaip horizontalus principas, kuriuo grindžiama visos ES politikos sritys ir veiksmai; yra įsitikinęs, kad tvarios plėtros ir aplinkos apsaugos principų raida – tai pavyzdys, kaip įtraukti teritorinę sanglaudą į būsimą visų susijusių sričių ES politikos formavimo procesą, kadangi teritorinė sanglauda turi būti įtraukta į visų su sanglauda susijusių sričių politiką; vis dėlto mano, kad dėl teritorinės sanglaudos horizontalaus aspekto ji neturėtų būti ribotai vertinama tik kaip apibendrinta abstrakti vertybių sistema; ragina Europos Sąjungą imtis visų būtinų iniciatyvų ir parengti su teritorine sanglauda susijusius teisėkūros bei politikos pasiūlymus;
29. primena, kad į kiekvieną ES sanglaudos politikos įgyvendinimo ir vertinimo etapą svarbu įtraukti lyties aspektą, lygių galimybių, neįgalių ir vyresnio amžiaus piliečių ypatingų reikmių klausimus;
30. pabrėžia, kad, siekiant atsižvelgti į įvairių teritorijų specifiką ir geriau parengti bei įgyvendinti atitinkamą susijusią politiką, būtina nustatyti papildomus kokybinius teritorinės sanglaudos rodiklius; todėl ragina Komisiją neveluojant atlikti būtinus tyrimus ir rasti galimybių nustatyti naujus patikimus rodiklius ir numatyti būdą jiems įtraukti į regionų skirtumų vertinimo sistemą;
31. pažymi, kad bendras vidaus produktas (BVP) buvo vienintelis kriterijus nustatant, ar regionai gali pretenduoti į struktūrinį finansavimą pagal pirmąjį tikslą (konvergencija), tačiau regionams, kurie atitinka regionų konkurencingumo ir užimtumo tikslus, jau gali būti taikomi ir kiti rodikliai; pabrėžia savo susirūpinimą tuo, kad nepaneigiamai pažangią šalių konvergenciją dažnai slepia vis didesni regionų skirtumai, taip pat skirtumai jų viduje, ir šiuo pagrindu primygtinai pabrėžia būtinybę išsamiai svarstyti BVP, kaip pagrindinio kriterijaus suteikiant galimybę naudotis struktūrinių fondų lėšomis, pagrįstumą;
32. mano, kad Teritorinių statistinių vienetų nomenklatūros II lygio (angl. NUTS II) regionų vidaus skirtumų problemą galima geriau vertinti NUTS III lygmeniu; todėl ragina Komisiją įvertinti, koku mastu ateityje būtų galima spręsti NUTS II teritorijų vidaus skirtumų problemą nustatant ir NUTS III teritorijas, kurioms reikalinga pagalba; pabrėžia, jog teritorinės sanglaudos požiūriu svarbu, kad valstybės narės, rengdamos ir įgyvendindamos struktūrinių fondų programas, nustatytų konkrečiam teritoriniam

vienetui aktualius atitinkamo lygmens veiksmus; šiuo tikslu prieš prasidedant kiekvienam programavimo laikotarpiui rekomenduoja atlikti visos ES teritorijos erdvinę analizę;

33. yra įsitikinęs, kad norint geriau koordinuoti ES sektorių politikos poveikį teritorijoms, būtina geriau suvokti ir vertinti šį poveikį; todėl ragina Komisiją įvertinti šių sričių politikos poveikį teritorijoms ir įtraukti teritorinius aspektus į esamas poveikio vertinimo priemones, pvz., į strateginį aplinkos vertinimą; taip pat ragina Komisiją nurodyti konkrečius būdus šių teritorijų ir sektorių politikos sąveikai užtikrinti ir įvertinti Lisabonos ir Geteborgo strategijų indėlį į teritorinę sanglaudą;
34. pakartoja savo seną raginimą sukurti visapusišką ES regionų, turinčių specifinių geografinių ypatumų, plėtros strategiją, kurią įgyvendinus jie galėtų optimaliau spręsti aktualias problemas ir uždavinius; yra įsitikinęs, kad ES strategijoje turėtų būti ypač daug dėmesio skirta teritoriniam sanglaudos politikos aspektui ir išnagrinėta, kaip ES politika galėtų būti pritaikyta atsižvelgiant į specifines šių teritorijų reikmes ir privalumus; pabrėžia, kad šios strategijos įgyvendinimas yra esminė šių teritorijų ekonominės ir socialinės plėtros prielaida; laikosi nuomonės, kad, siekiant sėkmingai įgyvendinti ES strategiją šioje srityje, labai svarbu nustatyti naujus rodiklius, kuriais remiantis būtų galima išsamiau apibūdinti padėtį ir aktualias problemas;
35. tačiau pabrėžia, kad tobulinant papildomus rodiklius ir atliekant teritorijų vertinimus neturėtų padidėti biurokratinė našta ar vėluoti naujų sričių politikos ir veiksmų, skirtų teritorinei sanglaudai remti, įgyvendinimas; pabrėžia tiesioginių rezultatų įtraukus teritorinę sanglaudą į kitą struktūrinių fondų programų rinkinį būtinybę;
36. primena svarbų mažų ir vidutinio dydžio įmonių (MVI), taip pat labai smulkių ir amatininkų įmonių vaidmenį skatinant ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą ir pažymi, kad šios įmonės svarbios skatinant konkurencingumą ir užimtumą regionuose; todėl ragina Komisiją atlikti specialią struktūrinių fondų ir ES politikos veiksmingumo ir poveikio regioninėms MVI, taip pat administracinių ir finansinių sunkumų, su kuriais susiduria šios MVI, analizę;
37. be to, ragina Komisiją, valstybes nares ir regionus aktyviai vykdyti politiką, pagal kurią būtų remiamos įmonių naujovės ir jų konkurencingumas, sudarytos abišalio įmonių, viešojo sektoriaus, mokyklų ir universitetų bendradarbiavimo sąlygos ir užtikrinta, kad MVI atstovaujanti organizacijos tiesiogiai dalyvautų apibrėžiant teritorinę politiką;
38. primygtinai ragina valstybes nares dėti visas pastangas siekiant pirmosios Europos Sąjungos teritorinės darbotvarkės įgyvendinimo veiksmų programos 4 antraštės tikslų: kaupti žinias apie teritorinę sanglaudą, tvarų erdvinį planavimą ir statybų perspektyvas bei analizuoti poveikį; pripažįsta, kad šio proceso metu pagrindinį vaidmenį atliko ESPON;
39. pažymi, kad klimato kaita labai atsilieps teritorinei sanglaudai; ragina Komisiją atlikti neigiamo klimato kaitos poveikio skirtingiems regionams analizę atsižvelgiant į tai, kad poveikis įvairiuose Europos Sąjungos regionuose greičiausiai bus nevienodas; mano, kad plėtojant teritorinę sanglaudą turėtų būti tinkamai atsižvelgta į kovos su klimato kaita tikslus ir skatinama tvari plėtra ES teritorijose; vis dėlto pripažįsta, kad daugeliu atžvilgių kovos su klimato kaita problema turėtų būti sprendžiama vykdant ir kitų sričių ES politiką;

40. su dideliu susidomėjimu pažymi, kad pirmą kartą penktojoje pažangos ataskaitoje pateikiama ypatinga nuoroda į vadinamuosius tarpinius regionus, t. y. regionus, kurių pozicionuojami tarp konvergencijos ir konkurencingumo bei užimtumo regionų; pripažįsta, kad būtina atskirai spręsti klausimus dėl regionų, skirstomų į tuos, kuriems laipsniškai pradeda teikti parama, ir į tuos, kuriems laipsniškai nutraukiama parama; ragina Komisiją atsižvelgti į teritorinės sanglaudos siekius ir nustatyti lankstesnę laipsniškai teikiamos pereinamojo laikotarpio pagalbos teikimo regionams, kurių BVP netrukus viršys 75 proc. ribą, sistemą bei suteikti jiems aiškesnį statusą ir užtikrinti saugesnę plėtrą; mano, kad pereinamojo laikotarpio pagalbos sistema turėtų būti taikoma ir Sanglaudos fondo lėšų nebeįgyvendinančioms valstybėms;
41. mano, kad, vadovaujantis visaapimančiu požiūriu, sėkmės tikimybė didesnė, jeigu rengiant ir įgyvendinant kiekvienos teritorijos plėtros strategiją nuo pat pradžių dalyvauja regionų ir vietos valdžios institucijos, suinteresuotosios šalys, įskaitant ekonominius, socialinius ir kitus partnerius, galinčius pateikti bendrą apžvalgą ir paaiškinti konkrečios teritorijos reikmes ir specifiką, kaip nurodyta 2006 m. liepos 11 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1083/2006, nustatančio bendrąsias nuostatas dėl Europos regioninės plėtros fondo, Europos socialinio fondo ir Sanglaudos fondo¹, 11 straipsnyje; ragina Komisiją parengti gaires, skirtas padėti valstybėms narėms, regioninėms ir vietos valdžios institucijoms kuo veiksmingiau vadovautis visaapimančiu požiūriu ir steigti veiksmingas partnerystes būsimoms susijusių teritorijų plėtros strategijoms kurti;
42. pripažįsta, kad skatinant teritorinę sanglaudą turėtų būti gerinama sanglaudos politikos kontrolė; pritaria požiūriui, kad skirtingos problemos turėtų būti sprendžiamos skirtingu teritoriniu mastu, taigi visų šalių, kurios susijusios su regionų ir vietos plėtra ES, nacionaliniu, regionų ir vietos lygmenimis, patikimų partnerystės steigimas yra teritorinės sanglaudos formavimo proceso prielaida; ragina Komisiją ir valstybes nares dėti visas pastangas šiam teritorijų valdymui įvairiais lygmenimis plėtoti; mano, kad skatinant teritorinę sanglaudą ypač daug dėmesio turėtų būti skiriama tinkamo teritorinio lygmens, t. y. lygmens, kuriuo sprendžiamas su kiekviena politikos sritimi ar priemone susijęs klausimas piliečiui kuo artimesniu būdu, nustatymui;
43. pabrėžia, kad ES politikos, tiksliau, sanglaudos politikos dėka dažnai centralizuota valdymo sistema virto vis labiau integruota įvairių lygmenų sistema; ragina suinteresuotąsias šalis, viešąsias valdžios institucijas ir piliečius sukurti oficialią teritorijų valdymo sistemą, kuri būtų grindžiama daugiasektoriiniu teritoriniu visaapimančiu požiūriu „iš apačios į viršų“, ir nuosekliai bei veiksmingai atsižvelgti į visas piliečių ar vartotojų reikmes su šia reikme susijusioje srityje; šiuo pagrindu primena sėkmingą Bendrijos iniciatyvų, pvz., miestuose įgyvendintų iniciatyvų URBAN I ir URBAN II bei kaimo vietovėse įgyvendintų iniciatyvų LEADER, patirtį;
44. primena, kad struktūrinės politikos įgyvendinimo problemos iš dalies susijusios su pernelyg nelanksčiomis ir sudėtingomis procedūromis, taigi turėtų būti svarstoma galimybė supaprastinti šias procedūras ir aiškiai paskirstyti atsakomybę bei kompetenciją Europos Sąjungos, valstybių narių ir regioninių bei vietos valdžios institucijų lygmenimis; mano, kad teritorijų valdymas labai priklausys nuo to, ar bus nustatytos šios aiškios taisyklės; pakartoja savo raginimą Komisijai nedelsiant pateikti konkrečių pasiūlymų šiuo

---

¹ OL L 210, 2006 7 31, p 25.

klausimu;

45. atsižvelgdamas į tai, kad teritorinė sanglauda vis svarbesnė ne tik regionų, bei ir kitų sektorių ES politikai, rekomenduoja ilgą laiką galiojusią neformalią Tarybos teritorinės sanglaudos ir erdvinio planavimo tvarką pakeisti oficialiais ministrų posėdžiais, kuriuose dalyvautų už Europos Sąjungos regionų politiką atsakingi ministrai; yra įsitikinęs, kad šis Tarybos institucinis pokytis užtikrintų geresnį informacijos srautą ir sparčią teritorinės sanglaudos politikos plėtrą;
46. ragina valstybes nares nuo šiol pradėti svarstyti, kaip būtų galima geriau konsoliduoti ir įgyvendinti teritorinės sanglaudos požiūrį savo nacionalinėse programose bei įtraukti jį į savo nacionalinę politiką; todėl mano, kad į jų regioninį planavimą jau turėtų būti įtraukti pagrindiniai policentrinės plėtros ir miesto bei kaimo partnerystės, taip pat visiško programos „Natura 2000“ įgyvendinimo principai;

0

0 0

47. paveda Pirmininkui perduoti šia rezoliuciją Tarybai ir Komisijai.